

ANKARA'DA SULAR AZAR AZAR VE KARIŞIK !

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, yaklaşık bir ay önce Büyükşehir Meclisi'nde yaptığı konuşmada, Ankara'ya bir yıl süreyle Kızılırmak Kesikköprü suyunu yeniden ve yoğun olarak verdiklerini söyledi

Haber • Elif KARADENİZLİ
1'inci sayfadan devam

Gökçek'in bu soruna yaklaşımı da Meclis tutanaklarında şu şekilde geçiyor; "Bundan sonra da zaman zaman ayda 3 sefer, 5 sefer düşük dozajlı suyu veririz ki Kesikköprü hattı ayakta kalsın ve hiçbir zaman sıkıntıya maruz kalmayın. İleri arıtma yapmaya şu anda gerek yok, çünkü yapacağımız ileri arıtmanın çalışması gerek ve çok büyük bir para da yatırmamız gerekiyor. Şu anda ihtiyaç yok. İhtiyaç olduğu zaman 6 ay gibi bir sürede rahatlıkla bu ileri arıtma yapılır. Şu anda ihtiyaç gözükmüyor. Onun için yaptırmadım."

DSİ'nin henüz 2004'de, "Birkaç yıl içinde Ankara'nın su sorunu olacak, gelin ortak olun" diyerek hazırladığı Gerede Projesi'ne "Önceliğimiz metrodur" diyen Gökçek'in şimdiki önceliği ise ağır metallerle kirlenmiş Kızılırmak suyunun hakıyla arıtılması değil, Kesikköprü Hattı'nın ayakta kalması.

Hatırlanacağı gibi Gökçek, Kızılırmak'tan içme suyu getirileceği haberi üzerine başlayan tartışmaları yatıştırmak için "Kırıkkaleliler Kızılırmak Suyu'nu 20 yıldır içiyor" demişti. Oysa Kırıkkale Belediyesi, 2007'de açtığı bir ihale ile Gökçek'i yalnladı. Zira Belediye'nin mevcut arıtma sistemi Kızılırmak suyunun standartların üzerinde bulunan sülfat, koku ve sertliği düşürmek için yetersizdi. Kırıkkalelilerin sağlığını ve damak tadını düşünen Belediye de çö-

zümü son teknoloji yeni sistemler kurarak suyu arıtmak üzere uluslararası ihale açmakta bulmuştu. Gökçek'in iddialarının aksine Kızılırmak suyunu hiç içmeyen Kırıkkalelilerin içme suyu ihtiyacı yıllardır yeraltı kaynak sularından karşılanıyordu.

Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB) verilerine göre, Kızılırmak'ın su kalitesiyle ilgili değerler ve içme suyu değerleri arasındaki ciddi fark sorun yaratıyor. İçme suyunun sertliği 8,5 olması gerekirken Kızılırmak'ta bu oran 45,4; yani yaklaşık 5 kat fazla. Yine içme suyunun olması gereken Klorür miktarı mg/l: 8 olmalıyken Kızılırmak Suyu'nda bu oran mg/l: 239 (29 kat fazla). Sülfat oranı ise mg/l: 21 olmalıyken oran mg/l: 336,8 (16 kat fazla).

Kızılırmak'taki sorun ne?

TMMOB Çevre Mühendisleri Başkanı Ertuğrul Ünlütürk, su taşıma projesi için gerçekçi bir fizibilite raporu hazırlanmadığını ifade ederek "Kızılırmak zaten korunmuyordu. Çevresindeki sanayi tesisleri tarafından

atık sular ile sürekli kirlenirken, içerdiği sülfat oranı da gün geçtikçe artıyor. Tarımsal sulama için bile risk taşımaya başlayan Kızılırmak'tan şimdi içme suyu

çekilmesi vahim bir hata" diyor.

Eski Ankara Sular İdaresi Genel Müdürü ve Makine Yüksek Mühendisi Levent Tosun, DSİ'nin Kızılırmak'tan su alınmasına karşı çıktığını hatırlatıyor. "Aralık 2005 tarihli raporunda DSİ, Kızılırmak suyunun içme suyu olamayacağını söylüyor" diyen Tosun, günümüz teknolojisiyle kanalizasyon suyunu bile arıtıp içmenin mümkün olduğunu; deniz suyunu arıtarak içme suyuna dönüştüren ülkeler olduğunu hatırlatıyor ve ekliyor: "Ancak Kızılırmak'ın suyunda bulunan klorür ve sülfatların arıtılması için gerekli ters ozmoz teknolojisi İvedik tesislerinde yok."

Kirliliğin kaynağı

Sivas'tan başlayarak yukarı Kızılırmak Havzası'ndaki tüm kirlilik yüklerinin uzun yıllar boyunca Hıranlı Baraj gölünde biriktiğini kaydeden Tosun, Kayseri'nin tüm atık sularını taşıyan Karasu ile Kırşehir'in atık sularını taşıyan Kırşehir Çayı'nın Hıranlı Barajı öncesi Kızılırmak'a aktığını hatırlatıyor. Kızılırmak Nehri'nin doğal

sertliğini artırır, sabun ve deterjanın köpürmesini engeller, suyun taşındığı boru ve kaplarda kireç tabakası oluşumuna yol açar. Klorürlerin kentsel içme suyu şebekesindeki en önemli etkisi, aşındırıcı özelliğidir. Metal borularda klorür, tepkimeye girerek suda çözünen metal tuzları oluşturmakta, böylece içme suyu içinde metallerin artmasına neden olmaktadır. İçme suyuna karışan kurşun ve bakır, çocuklarda gelişim bozuklukları ve zekâ geriliğine, yetişkinlerde ise mide sorunlarına ve beyin hasarına yol açar.

Mevcut suyun yeterli olmasına rağmen, Kızılırmak suyunu yeniden şebekeye karıştırmasının nedenini "Hattların çalışır vaziyette kalmasını temin etmek" olarak açıklayan Başkan Gökçek, "Zaten kimse de farkına varmıyor." dedi

biilmektedir. İçme suyunun litre başına 250 miligramın üzerindeki sülfat varlığı suyun kokusunu ve tadını olumsuz etkiler. 1000 mg üzerindeki varlığı da ishale yol açar. Dünya Sağlık Örgütü, litrede 500 miligramı aşan miktarlarda sülfat taşıyan içme suları için halkın uyarılmasını önermektedir. İvedik arıtma tesislerindeki su litrede

15-20 mg sülfat içermektedir. Kızılırmak suyunun ise 350 mg civarındadır. Halkın uyarılması gereken bir diğer nokta da, bu suların kaynatılmaması gerek-

tiğidir. Su kaynatılırken buharlaşacak, içindeki zararlı maddeler daha da yoğunlaşacaktır. Kızılırmak'tan Ankara'ya, ya da herhangi bir yere su taşınması sadece o kentlerde yaşayan insanları tehlikeye atmıyor. Bizzat nehir ve nehrin geçtiği yerlerdeki doğal yaşam da ciddi risk altında...

Kızılırmak'ı kaybediyoruz

Uzmanlar, Kızılırmak'ın suyunun çekilmesinden Ankara'ya 450 kilometre uzaklıktaki Bafra Ovası'nın bile olumsuz etkileneceğini işaret ediyor. Doğal Hayatı Koruma Vakfı Su Kaynakları Program Müdürü Buket Dıvrak Kızılırmak Deltası'nın (Baf-

ra Ovası) Ramsar Sözleşmesi olarak bilinen BM Su Alanları Koruma Sözleşmesi'ne göre Türkiye'nin korumakla yükümlü olduğu 12 alandan biri olduğunu anımsatarak, "Sözümüzu unutup nehirde su çekme projesi başlattık. Oraya bir damla suyun bile eksik gitmesi deltadaki doğa dengesini ve bundan etkilenen insanların yaşamını mutlaka değiştirecektir" diyor. Doğal Hayatı Koruma Derneği Başkanı Neriman Özhatay ise "Ankara'nın su ihtiyacı açık ama çevresel etki değerlendirilmesi (ÇED) yapılması gerekirdi. Bu yapılmadan başlanan proje, Kızılırmak Deltası'nın kaybedeceği suyun miktarı, oradaki bitki ve kuş çeşitliliğini değiştirecektir. Örneğin, o bölgeye has su

İnsanlar fark etmiyor

İçerisinde yetişen Longos ormanı bundan etkilenecektir" diye konuşuyor.

Melih Gökçek'in su konusunda kafasının bir hayli karışık olduğu bizzat kendi ifadelerinden anlaşılıyor. Meclis tutanaklarına geçen konuşmasında "Lezzet açısından bir sorun yok, insanlar fark etmiyor" diyen Gökçek, 23 Mart 2009'da yaptığı bir açıklamada, ise Kızılırmak suyunun yüksek oranda sülfat bulunduğunu, bu nedenle suyun tadının beğenilmeyebileceğini belirtmiş ve Ankara'da içme suyu piyasasının oluşabileceğini söylemişti. Kızılırmak suyu nedeniyle

le gelişecek içme suyu piyasası karşısında ne gibi önlemler alınacakları sorulan Gökçek, "Önceden fiyatı belediye belirleyebiliyordu. Bu konuyu belediye meclisimize getireceğiz. Ankara'da içme suyunun fiyatını belediyenin belirlemesini sağlamak için imkânımız var mı ona bakalacağız" diye konuşmuştu. Yani, Gökçek'in yıllar önce dile getirilen Ankara'nın içme suyuna ilişkin çözümü; düzgün planlamalar çerçevesinde gerçekleştirilmiş altyapı çalışmaları yapmak yerine "işşelenmiş suyun fiyatını" belirlemeye çalışmak oldu. Peki, Ankara'nın su sorunu biter mi? Bu sorunun cevabı da bizzat Gökçek'ten alalım, "Dua edelim de Mevlâ kuraklığı bitirsin."

Ancak uzmanlara göre Kızılırmak suyunu tartışmalı kılan şey lezzeti değil, temizliği... Ankara'da sürekli artan damacana su satış oranı da başkentlilerin Gökçek'le aynı fikirde olmadığını ispatı...